

**MEĐUNARODNI TERORIZAM KAO BEZBJEDNOSNI PROBLEM POSMATRAN
KROZ PRIZMU NASILJA I STRAHA**

*Mr Mišel Buvač³⁴², doktorand
Univerzitet u Banjoj Luci
Šumarski fakultet*

Sažetak: Dvije kategorije pojmova, nasilje i strah, koje su svojstvene savremenom društvu, vezuju se za terorizam kao treću društvenu kategoriju koja se posmatra sa naučnog aspekta kao ozbiljan bezbjednosni i globalni problem. Polazna tačka pri sagledavanju ovih triju kategorija predstavlja multidimenzionalni i globalistički pristup svakoj od njih, reakciju društva na događaje koji su prethodili, posljedice koje su prouzrokovale terorističke aktivnosti i načini antiterorističkog djelovanja. Terorizam je, nakon napada na Sjedinjene Američke Države, postao prijetnja simbolima američkog bezbjednosno-ekonomskog establišmenta koji je ostao šokiran spiralom straha koji su postavili teroristi za ubuduće djelovanje. Sa događajem od 11. septembra na svjetsku scenu stupio je drugačiji pogled na terorizam, nazvan međunarodni terorizam čiji su efekti bili velika medijska pažnja, u domaćoj i svjetskoj javnosti, koju su dobili teroristi iz terorističke organizacije Al-Kaide pod vođstvom Osame bin Ladena. Zapad je bio gnjevan na islamske fundamentaliste koji su učinili nešto o čemu se samo moglo špekulisati u američkim krugovima, a to je da jedna od najmoćnijih država bude napadnuta kod kuće, u svom dvorištu. Zemlje koje su se suočavale sa terorizmom nastojale su da dobiju odgovor na pitanja poput kako spriječiti terorizam, kako ga definisati i koje sankcije protiv terorista preduzeti. Odgovor je bio da se prepoznaju koji oblici nasilja i straha mogu da prerastu u terorističke akcije i propisane kaznene odredbe zakona koji predviđa sankcije. Iz ugla analitičara raznih nauka, posmatran kao borba islama protiv zapada, terorizam se izborio za svoje mjesto u naučnom proučavanju i predviđanju do tada nepoznatih događaja i aktivnosti kojim će se svijet kretati na početku XXI vijeka. Upravo ta dimenzija međunarodnog djelovanja, bila je prekretnica da terorizam bude osuđen kao čin koji je pun nasilja, terora, straha, neizvjesnosti i označen kao nevidljivi neprijatelj koji nema državu i teritoriju i protiv koga se čak ni Amerika ne može boriti ukoliko saveznici nisu uz nju.

Ključne riječi: terorizam, nasilje, strah, Al-Kaida, 11. septembar.

UVODNE NAPOMENE

Bezbjednosni i globalni problemi javljaju se u svakoj zemlji i kao takvi stanovništvo i države moraju se suočavati sa njima. Jedan od tih problema je svakako terorizam i to međunarodnog karaktera. Kao negativna društvena pojava, Predrag Popović za terorizam navodi: „terorizam se pojavljuje u većini država, kako onim dobro razvijenim i uređenim, tako i u onim društveno nestabilnim i neuređenim državama, pri čemu jednako pogađa kako državu i njeno uređenje tako i društvene i privatne interese građana, uključujući i njihov život, primjenom raznih oblika nasilja“ (Popović, 2023:15). S obzirom da je terorizam zastupljen kroz naučne discipline (politikologija, pravo, ekonomija, psihologija, sociologija) onda je i izučavanje samih elemenata od kojih se sastoji multidimenzionalnog pristupa. Naučnici i autori se slažu da jedan od elemenata terorizma čini i nasilje i strah. Odsustvo ovih elemenata činilo bi globalnu zajednicu bezbjednom što bi značilo idealizovanje uslova kao preduslov

³⁴² Mr Mišel Buvač je doktorand na fakultetu Političkih nauka Univerziteta u Banjoj Luci, e-mail za korespondenciju: miselbuvac@gmail.com.

da društva žive u miru. Kako su nasilje i strah sastavni i neodvojivi dijelovi društva potrebno je da ih dobro poznamo zbog uloge koje imaju u međunarodnim odnosima. Strah i nasilje su osjećaji, prvenstveno negativni, koji su prisutni kod čovjeka otkako zna za sebe. Težnja da se eliminiše strah kod čovjeka nije uvijek lak zadatak, jer se ne znaju posljedice straha. Sa nasiljem je već drugačije jer ono može koliko toliko da se predvidi, pogotovo kada je riječ o političkom nasilju. Naravno to ne znači da i strah ne može da predvidi, ali je to puno teži zadatak.

Istraživanja pokazuju da su napadi od 11. septembra bili prekretnica kada je riječ o novoj spoznaji u ulozi nasilja i straha. Posebno se to odnosilo na američko društvo koje je u potpunosti promijenilo mišljenje da je terorizam tamo negdje daleko. Postavlja se pitanje da li su građani Sjedinjenih Američkih Država imali strah od terorizma i u kojoj mjeri, prije 11. septembra i kako se ta spirala straha uvukla među američke građane. Svaki strah nakon ovoga datuma bio je zasnovan na realnoj osnovi i na razmišljanju da li bi mogao da se ponovi 11. septembar i šta nakon toga. Naravno da su institucije koje se bave proučavanjem terorizma reagovala u smislu da su nastojale da objasne dalekosežne posljedice terorizma ukoliko se ne obuzdaju njegovi uzroci i pitanje šta on nosi sa sobom. Kako je individualna bezbjednost preduslov za dalje vrste bezbjednosti, u našem slučaju međunarodnog karaktera, sve je više autora koji koriste sintagmu „globalna bezbjednost“ koji je posljedica navedenih napada. U tom smislu, Predrag Čeranić, slijedeći i druge autore, navodi sljedeću klasifikaciju bezbjednosti na individualnu, nacionalnu, regionalnu i globalnu bezbjednost (Čeranić, 2023:30). Ne osporavajući dosadašnja istraživanja, na temelju naučnih pretpostavki i dokazivanja, koja pokazuju da je fenomen terorizma daleko više ukorijenjen u međunarodne odnose, naš je zadatak da pokušamo za potrebe ovoga rada da nasilje i strah uvedemo u terorizam i objasnimo zašto je jako teško odvojiti pomenute pojmove.

NASILJE KAO OSNOVA TERORIZMA

Kada se govori o nasilju on je pojava koja se javlja u varvarskim društvima, preko srednjeg vijeka pa sve do pojave industrijskog i posebno u novije vrijeme postindustrijskog društva. Porast varvarstva po riječima Erika Hobsbauma [Eric John Ernest Hobsbawm] bio je trajan a vrhunac nehumanosti dosegao je između 1914. godine i kraja 40-ih godina, doba dva svjetska rata i njihovih revolucionarnih posljedica, naročito u doba Staljina i Hitlera (Hobsbawm, 2008:124). Situacija nije ništa bila bolja ni u periodu poslije Drugog svjetskog rata, posebno u periodu Hladnog rata i kraja XX vijeka. Nasilje je bila politička odrednica koja je oblikovala društvenu i političku scenu krajem prošlog vijeka. Načini na koji se nasilje manifestuje su brojni. Dragan Simeunović definisao nasilje kao: „ljudsku djelatnost kojom se neki čin, aktivnost, radnja ili proces otpočinju, vrše ili zaustavljaju, odnosno održavaju ili ubrzavaju, ili se neka forma ili suština stvaraju, transformišu ili razaraju nasuprot volji i intenciji ostvarenja interesa i zadovoljavanja potreba objekta nasilja ukoliko je svestran, odnosno nasuprot njegovoj unutrašnjoj (prirodnoj) strukturi ili zakonitostima, ukoliko se ne radi o čovjeku“ (Simeunović, 1983:21). Sa druge strane Radoslav Gaćinović piše o nasilju kao: „upotrebi sile da bi se iznudilo određeno ponašanje ljudi protivno njihovoj volji. Nasilje podrazumijeva nezakonitu upotrebu sile...i ono se tretira kao neizbježna prinuda“ (Đorđević, 2015:103). Sjetićemo se samo nekih važnih događaja koji su bili prekretnica i obilježili jednu istorijsku epohu, a koji su bili prožeti atmosferom nasilja i straha, i posebno neizvjesnosti poput pada Berlinskog zida, ujedinjenja Njemačke, pobjeda liberalnih vrijednosti, pad komunizma (Đovani Sartori [Giovanni Sartori] naročito ističe opasku da se socijalizam okliznuo na bananu i tako doživio poraz) i trijumf demokratskih vrijednosti, nova ekonomska paradigma, pojava globalizma (mada je po nekim autorima proces globalizacije započeo i mnogo ranije), razne revolucije (Poljska, Mađarska, Bugarska, Rumunija, Čehoslovačka), raspad Jugoslavije. Naročito je važno pomenuti strane autore koji su vrlo spretno najavili događaje koji će se dešavati kroz svoja istraživanja u vidu knjiga, a tu ubrajamo Entoni Gidensa [Anthony Giddens] „Odbjegli svijet“ (2005), Semjuela Hantingona [Samuel Huntigton] „Sukob civilizacija“ (2000), Uriha Beka [Ulrich Beck] „Rizično društvo“ (2001). U njihovim radovima sadržani su elementi promjene koji će nastupiti u raznim sfera života. Kada je riječ o politici ona se skoro uvijek vezala za nasilje zbog činjenice da se nasilje primjenjivalo kada se željelo postići određen politički cilj i tu države nisu mogle da se odreknu prava da ne primjenjuju nasilje. U XIX i XX vijeku razne terorističke organizacije će izvoditi terorističke akte na raznim kontinentima, sa različitim ciljevima, od pokušaja separatizma do dobijanja publiciteta. Početak XXI vijeka, koje

Džozef Naj [Joseph Nye] naziva koktelom kontinuiteta i promjena, došao je kao poručnik i to zahvaljujući procesima globalizacije i onoga što ona nosi. Na krilima te iste globalizacije Predrag Popović će naglasiti da: „zahvaljujući procesima globalizacije, ekonomskoj, tehnološkoj i komunikacionoj, a sve više i političkoj povezanosti savremenog svijeta, ali i procesu osipanja i gubitaka osnovnih, tradicionalnih bezbjednosnih karakteristika država, teroristi su dobili neočekivano veliku, skoro neograničenu mogućnost da se međusobno povežu, koordiniraju i kreću na ogromnom prostoru“ (Popović, 2023:27). Nasilje se u najčešćem slučaju vezuje za pojedinca što prvenstveno izučavaju konfliktološke teorije. Sociolozi tu prednjače da dokažu poveznicu između nasilja i konflikata. Međutim, od velikog značaja je nasilje koje pojedinci sprovode protiv države u vidu teroristički zahtjeva koje ispostavljaju državama koje bi one trebale da ispune (u suštini nasilne metode, mogu da koriste i slabiji protiv jačih, ali obrnuto što je veoma čest slučaj). Nas prije svega interesuje političko nasilje i njegovi pojavni oblici u što se svrstava između ostalog i terorizam. Po Draganu Simeunoviću, među pojavne oblike političkog nasilja smatraju se: prijetnja silom prinuda, pritisak, psihofizičko zlostavljanje, političko ubistvo, atentat i diverzija, nasilni protesti, pobune, neredi, nemiri, terorizam, subvencija, represija, teror, ustanak i rat (Simeunović, 1993:735). Kada govorimo o elementima (nas interesuju elementi nasilja i straha) koji se pojavljuju u definicijama mnogih autora, od značaja će biti procentualna zastupljenost istih, raspoređenih u dvije tabele.

Tabela 1. Elementi koji dominiraju i koji se često pojavljuju u citiranim definicijama.

Nasilje ili prijetnja nasiljem	80%
Zastrašivanje, izazivanje straha i užasa	73,3%
Politički karakter	64,4%
Materijalna šteta i ljudske žrtve	57,7%
Nosioci	24,4%
Prinuda	20%
Ciljano, planirano, organizovano djelovanje	20%
Kršenje pravnih propisa	17,7%
Ideološki i vjerski ciljevi	15,5%

Izvor: Predrag Popović, *Strategija u kontroli terorizma sa osvrtom na Bosnu i Hercegovinu*, Fakultet bezbjednosnih nauka, Banja Luka, 2023. godina, strana 51.

Tabela 2. Zajednički elementi 109 definicija terorizma po Aleksu Šmidu

Upotreba sile ili nasilja	83,5%
Politički karakter	65%
Izazivanje straha ili užasa	51%
Prijetnja	47%
Psihološki efekat i reakcija	41,5%
Razlika između žrtve i šire mete napada	37,5%
Ciljano, planirano, organizovano djelovanje	32%
Metod, strategija, taktika borbe	30,5%
Anomalije u kršenju prihvaćenih pravila bez humanitarnih ograničenja	30%
Ucjena prinuda i navođenje na poslušnost	28%
Želja za publicitetom	21,5%
Samovolja, bezličnost, nasumičnost, odsustvo diskriminacije	21%
Žrtve, civili, neborci, nestrijelci, lica bez veze sa samom stvari	17%
Zastrašivanje	17%
Naglasak na nevinost žrtava	15,5%
Izvršilac, grupa, pokret ili organizacija	14%
Simbolička priroda, pokazivanje drugima	13,5%
Nepredvidivost, neočekivanost pojave nasilja	9%
Tajnost, prikrivenost	9%
Ponavljanje niza ili kampanje nasilja	7%
Kriminalni, zločinački karakter	6%
Zahtjevi trećim licima	4%

Izvor: Alex Schmid, *Political Terrorism, North Holland, Amsterdam, 1983. godina, strana 76*, u: Predrag Popović, *Strategija u kontroli terorizma sa osvrtom na Bosnu i Hercegovinu*, Fakultet bezbjednosnih nauka, Banja Luka, 2023. godina, strana 52-53.

Kada se govori o terorizmu, on može da bude oružje manjine protiv većine (što je čest slučaj), žrtve koje napadaju su nedužna lica, izazivaju strah i kod žrtve a posebno društvene grupe kojoj žrtva pripada. On se suprotstavlja i demokratski režimima i nedemokratskim, samo se razlikuje u svojim ciljevima i dometima. Prema Vojinu Dimitrijeviću, terorizam je naličje državnog terora jer: „teroristi biraju žrtvu koju će ubiti ili povrijediti, ne toliko zbog nje same, nego zbog psiholoških posljedica koje napad na nju može da izazove. Žrtva je simbolična po tome što oličava vladajuću grupu i što će njeno stradanje izazvati strah svih pripadnika te grupe, koja će se onda povinovati zahtjevima terorista. Zato su toliko česti napadi na uniformisana lica ili diplomate, jer oni očigledno simbolizuju državu“ (Dimitrijević, 1993:1121).

I drugi autori poput naglašavaju nasilje kao bitan aspekt terorizma. Za Aleksandra Jugovića i Dragana Živaljevića „terorizam podrazumjeva upotrebu nasilja (terora) radi ostvarivanja političkih ciljeva. Nema terorizma bez terora, ali svaki teror, svako nasilje, ne može se poistovjetiti sa terorizmom“ (Jugović i Živaljević, 2014:89). U suštini, bitno je razlikovanje terora i terorizma, mada i u tu autori nemaju jedinstven stav. Ali ono što je zajedničko jeste da je glavni izum terorizma koji služi kao moćno oružje i najčešće se koristi jeste samoubilački bombaški napadi i oživljanje političkih ubistava. Ta oružja su prisutna svakodnevno kako bi terorističke grupe skrenule pažnju na sebe. Jedan očigledan primjer predstavlja i teroristička organizacija pod nazivom Al – Kaida a koju je predvodio Osama Bin Laden. Ona je postala poznata po napadu na američke simbole moći 11. septembra 2001. godine, kada je preuzela odgovornost za učinjeno. Suvišno je i govoriti koliko je publikacija napisano o dotada nepoznatoj terorističkoj organizaciji koja je odjednom postala planetarno poznata samo zbog toga što je izvršila napad na najmoćniju zemlju za koju se smatralo da je imuna na terorističke akte. Žan Bodrijar [Jean Baudrillard] će 11. septembar nazvati „majkom svih događaja“ (Simeunović, 2009:58). Neki autori naglašavaju da je upravo tim događajem završena stara era terorizma a započela nova, i to u vidu savremenog lica terorizma. Države su čak svoje spoljne politike prilagodile i intenzivirale potrebama novih izazova i bezbjednosnih rizika što terorizam svakako jeste. Ostaje da se vidi da su te nove politike zrele da se uhvate u koštac sa velikim globalnim problemima.

STRAH KAO OSNOVA TERORIZMA

Kada se pojavio terorizam na svjetskoj sceni nije zasigurno poznato. Autori (Mijalković et al., 2023) nastoje da objasne njegovu pojavu u različitim vremenskim periodima i različitim epohama ljudskog društva, što ide od činjenice da je nastao kad i klasno društvo, odnosno država, zatim za Bliski istok (Zeloti u Palestini), za srednji vijek (pojava Asasina) i za vrijeme Francuske buržoarske revolucije i pojave diktature jakobinaca, pod vođstvom Maksimilijana Robespjera [Maximilien François Marie Isidore de Robespierre] i Luisa Antoan de Saint Just [Louis Antoine Léon de Saint-Just]. Prema Kristoferu Harmonu [Christopfer Harmon] upravo će Robespjer zajedno sa sugrađanima uvesti terorizam u modernu politiku Zapada (Harmon, 2002).

Za terorizam je karakterična upotreba terora (lat. *terror* – strah, užas) koji označava sistematsko nasilje sa ciljem zastrašivanja protivnika i slamanje otpora. Terorizam je uvijek politički motivisan kroz nasilje i strah jer sadrži socijalno-psihološku komponentu. Takođe, mnoge definicije se oslanjaju na strah kao definicioni element terorizma. Po Predragu Popoviću, „terorizam pored straha obavezno uključuje nasilje, ali ne može se svako nasilje smatrati terorizmom“ (Popović, 2023:34). Naravno da postoje i drugi oblici nasilja, prijetnji koje treba otkloniti a koje prouzrokuju strah zbog čega je precizno definisanje terorizma jako otežano. Filip Zimbardo [Philip George Zimbardo] navodi da se terorizam vrti oko jedne stvari. Psihologije. To je psihologija straha (Gaćinović, 2015:45). Da je strah od terorizma opravdan govore mnoge nacionalne strategije zemalja koje su poslije 11. septembra nastojale da uvedu jednu novu dimenziju razmatranja ovoga fenomena. Ne samo da su pojedinci osjećali strah nego je i bila potrebna i zaštita u vidu antiteroristički mjera koje su države preduzimale, s obzirom da nisu znali kako će to izgledati u praksi. Nešto slično navedenom obrazložio je i Robert Semjuelson [Robert Samuelson] „ono što najviše iznenađuje u protekloj godini jeste kako se malo toga promijenilo...ono što niko ne zna jeste da li je 11. septembar označio početak kraja globalnog terorizma ili će se te teorijske prijetnje jednog dana ostvariti u praksi...prepravljeni smo pretpostavkama da li će 11. septembar postati prelomni momenat u istoriji ili samo izolovana tragedija zavisice od toga kako se sve hipoteze ostvare“ (Kegley, Wittkopf, 2006:47).

Te hipoteze su išle na ruku državama koje su nastojale da svedu posljedice terorističkih akata na najmanju moguću mjeru, ali u toj mjeri nisu uspjele. Terorizam je i dalje u svijetu ostavljao strašne posljedice nakon svojih akcija, posebno na posmatrača, i stvorio paniku kako dalje. U prilog tome da je u osnovi terorizma strah, govori i Brajan Dženkins [Brian Jenkins] koji kaže da: „terorizam je nasilje usmjereno na posmatrača – strah je željeni i namjeravani efekat, a ne sporedni proizvod terorizma“ (Jenkins, citirano prema Gaćinović, 2015:27). Još dugo će se osjećati posljedice (prije svega psihološke prirode) terorističkih napada koji su izvedeni po svijetu. Svaka zemlja se na svojstven način bori sa terorizmom. To iziskuje mnoge dodatne pravne, ekonomske, politikološke aspekte, zatim obučenosť kadrova i logističke pripreme da se bore protiv tog zla XXI vijeka. Kao što je jednom prilikom rekao Henri Kisindžer [Henry Kissinger]: „Sadašnje pokoljenje, a još više njihovi nasljednici, suočavaju se s posebnim izazovom. Naime, svjedoci smo ne samo izuzetnog perioda promjena u međunarodnim odnosima, nego čak i mnogo dubljeg preokreta u tome kako javnost gleda na svijet oko sebe“ (Kegley, Wittkopf, 2006:76).

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Svako od autora i naučnika nastoji da na svoj način dadne poseban pečat proučavanju pitanja terorizma u savremenom svijetu. Dosadašnja istraživanja ukazuju da se izučavanje terorizma prije 11. septembra i poslije znatno razlikuju. Prvi važan detalj jeste da se prije istraživalo u okviru disciplinarnog modela drugih nauka i bilo je manje zastupljeno terorizma nego danas. Drugi važan detalj je komunikološka i medijska dimenzija koju sami teroristi dobijaju nakon izvršene akcije. S vremena na vrijeme pojedinac ili grupa terorista uspije da, koliko toliko, uspješno da obavi zadatak, odnosno da izvrši teroristički napad, koji ima za cilj da stvori klimu nasilja i straha. Ta klima se reflektuje na dalje odnose u jednoj državi koja opet sa druge strane ima problem kako se izboriti sa terorizmom u svijetu sve većih izazova. Danas se terorizam izučava kao poseban element međunarodnih odnosa i u posebnom naučnom okviru zbog činjenice da se terorizam „odomaćio“ u literaturi i u istraživanjima. Poseban doprinos dali su autori koji su na jedan sistematičan način zaokružili teorijsku postavku terorizma kroz njegovo ispoljavanje u vidu nasilja i straha. Ništa manje nije značajna ni uloga države koja na institucionalan način radi na suzbijanju terorizma u svom unutrašnjem pravnom poretku, donošenjem konvencija, odluka i drugih akata koji su usmjereni na suzbijanje terorističkih akata kao u unutrašnji pravni propisi (zakonski, nacionalni), kojima se reguliše ova oblast. Poseban značaj ima saradnja država sa drugim državama u mjerama borbe protiv terorizma.

KORIŠTENA LITERATURA

- Bek, U. (2001). *Rizično društvo*. Beograd: Filip Višnjić.
- Ćeranić, P. (2023). *Sistemi bezbjednosti i pitanje kontrole*. Banja Luka: Fakultet bezbjednosnih nauka.
- Dimitrijević, V. (1993). Strahovlada (državno nasilje). U: Milan, M. *Enciklopedija političke kulture* (1117-1124). Beograd: Savremena administracija.
- Đorđević, B. (ur.) (2015). *Savremeni terorizam*. Beograd: Službeni glasnik/ Institut za međunarodnu politiku i privredu.
- Gaćinović, R. (2015). *Antiterorizam*. Drugo izmenjeno i dopunjeno izdanje. Beograd: Službeni glasnik.
- Gidens, A. (2005). *Odbjegli svijet*. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk.
- Hantington, H. (2000). *Sukob civilizacija*. Banja Luka/Podgorica: Romanov/CID.
- Harmon, C.C. (2002). *Terorizam danas*. Zagreb: Golden Market.
- Hobsbaum, E. (2008). *Globalizacija, demokratija i terorizam*. Beograd: Arhipelag.
- Jugović, A. Živaljević, D. (2014). Terorizam kao bezbednosni problem i društvena devijacija. *Nauka, bezbednost i policija – Žurnal za kriminalistiku i pravo*. (Vol 19 No2 2014) 85-96. UDK 343.341 323.285.
- Kegley, V. Č., Vitkof, R. J. (2006). *Svetska politika – trend i transformacija*. Beograd: Centar za studije Jugoistočne Evrope/Fakultet političkih nauka/Diplomatska akademija Ministarstva spoljnih poslova Srbije i Crne Gore.

- Mijalković, S. Milošević, M. Čeranić, P. (2023). *Obavještajne i bezbjednosne službe – organizacija i metodika obavještajnog, bezbjednosnog i subverzivnog djelovanja*. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci – Fakultet bezbjednosnih nauka.
- Popović, P. (2023). *Strategija u kontroli terorizma sa osvrtom na Bosnu i Hercegovinu*. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci – Fakultet bezbjednosnih nauka.
- Simeunović, D. (2009). *Terorizam*. Beograd: Pravni fakultet.
- Simeunović, D. (1993). Nasilje. U: Milan, M. *Enciklopedija političke kulture (731-738)*. Beograd: Savremena administracija.
- Simeunović, D. (1983). *Političko nasilje*. Beograd: Radnička štampa.

INTERNATIONAL TERRORISM AS A SECURITY PROBLEM VIEWED THROUGH THE PRISM OF VIOLENCE AND FEAR

Abstract: *Two categories of terms, violence and fear, which are characteristic of modern society, are linked to terrorism as a third social category which is viewed from a scientific perspective as a serious security and global problem. The starting point when looking at these three categories is a multidimensional and global approach to each of them, the reaction of society to the events that preceded it, the consequences caused by terrorist activities and ways of anti-terrorist action. Terrorism, after the attack on the United States of America, became a threat to the symbols of the American security and economic establishment, which remained shocked by the spiral of fear set by the terrorists for future action. With the event of September 11, a different view of terrorism entered the world stage, called international terrorism, the effects of which were the great media attention, in the domestic and world public, that the terrorists from the Al-Qaeda terrorist organization under the leadership of Osama bin Laden received. The West was furious with Islamic fundamentalists who had done something that could only be speculated about in American circles, which was to have one of the most powerful countries attacked at home, in its own backyard. Countries that were facing terrorism tried to get answers to questions like how to prevent terrorism, how to define it and what sanctions to take against terrorists. The answer was to recognize which forms of violence and fear can turn into terrorist actions and the prescribed penal provisions of the law that provides for sanctions. From the point of view of analysts of various sciences, seen as a struggle of Islam against the West, terrorism has fought for its place in scientific study and prediction of previously unknown events and activities that the world will move through at the beginning of the 21st century. Precisely this dimension of international action was the turning point for terrorism to be condemned as an act full of violence, terror, fear, uncertainty and marked as an invisible enemy that has no state and territory and against which even America cannot fight unless its allies are with it.*

Key words: *terrorism, violence, fear, Al-Qaeda, September 11.*